

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

จากการรวมแคว้น Sparta มาถึง BREXIT เพื่อแยกจาก EU:
ประชาธิปไตยเพื่อใคร?

จัดทำโดย ศาสตราจารย์พิเศษ อธิก อัครวานันท์
รหัส 590447

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 4
วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

จากการรวมแคว้น Sparta มาถึง BREXIT เพื่อแยกจาก EU: ประชาธิปไตยเพื่อใคร?

ศาสตราจารย์พิเศษ อธิก อัศวานันท์¹

บทคัดย่อ

บทคัดย่อ

ประชาธิปไตยเป็นชื่อเรียกของระบอบการปกครองอย่างหนึ่งที่มีการแบ่งอำนาจการปกครองกันโดยวิธีต่างๆ วิธีเข้าใจโดยทั่วไปคือการที่ประชาชนหนึ่งคนมีสิทธิออกเสียงหนึ่งเสียง โดยฝ่ายข้างมากเป็นผู้ชนะ ปรากฏว่ามีการใช้ระบอบนี้เป็นครั้งแรกเมื่อเป็นพันปีมาแล้ว หลังจากนั้นก็ถูกแทนที่โดยระบอบการปกครองอื่นๆ จนกระทั่งนำกลับมาใช้ในการเลือกตั้งสภาผู้แทนอังกฤษ และต่อมาในการเลือกตั้งในฝรั่งเศส และอเมริกา แต่ในยุคแรกการออกเสียงยังจำกัดอยู่ในหมู่อภิสิทธิ์ชน เช่น คนมีเงิน หรือเจ้าของที่ดิน เป็นต้น เมื่อมีแรงกดดันจากประชาชนจำนวนมาก นักการเมืองจึงยอมให้ประชากรเพศชายสามารถออกเสียงได้ สตรีนี้จะได้สิทธิในการออกเสียงทีหลัง ซึ่งก็ปรากฏว่าสตรีไทยมีสิทธิออกเสียงทางการเมืองได้ก่อนสตรีในมหาอำนาจประชาธิปไตยบางประเทศ ในสหรัฐอเมริกาเองก็มีการกีดกันการใช้สิทธิออกเสียงทางการเมืองจนถึงเมื่อไม่นานมานี้ การพัฒนารูปแบบของการออกเสียงนี้ก็เปิดประตูไปสู่จุดด้อยของระบอบนี้เช่นกัน เช่นการที่นักการเมืองฉวยโอกาสใช้วิธีการ Populist สร้างฐานอำนาจจนนำประเทศบางประเทศเข้าสู่จุดวิกฤต มาจนยุคปัจจุบัน เมื่อประเทศจีนใช้ระบอบคอมมิวนิสต์ของตนนำประเทศมาสู่ความมั่งคั่งได้ ทำให้ควรต้องหันมาศึกษาว่าจะถึงเวลาที่จะต้องปรับปรุงประชาธิปไตยเพื่อแก้ไขจุดอ่อนต่าง ๆ หรือยัง

คำสำคัญ

ประชาธิปไตย, Democracy, Oligarchy, Populist

¹รองประธานกรรมการ (Vice Chairman) และหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านกฎหมาย (Group General Counsel) บมจ. ทู คอร์ปอเรชั่น และหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านกฎหมาย (Group General Counsel) บจ. เครือเจริญโภคภัณฑ์. อาจารย์พิเศษคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นศาสตราจารย์พิเศษด้านกฎหมาย นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนพิเศษ 74 ง เมื่อ 6 กรกฎาคม 2554 , Master of Law Specialized in International Legal Studies, Law School, New York University, นิติศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมดี) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, อดีตกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม, อดีตผู้พิพากษาสมทบศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง และอดีต Capital Partner ของ Baker & McKenzie

ความนำ

ประชาธิปไตยอาจเป็นเพียงผลพวงของการพัฒนาการอย่างหนึ่งของลัทธิการเมือง ซึ่งมีทั้งจุดดีและจุดด้อยที่เราจะเห็นได้ในรายงานนี้

เมื่อพูดถึงคำว่า ประชาธิปไตย สิ่งแรกที่คนรุ่นเรามากจะนึกถึงก่อนก็คือสุนทรพจน์ Gettysburg ของประธานาธิบดีลินคอล์น ที่กล่าวว่า

“government of the people, by the people, for the people”

คำนี้ฟังดูดีมาก เมื่อผู้เขียนยังเป็นเด็กอยู่ เคยสงสัยว่าเมื่อหลักของประชาธิปไตยนี้ดีขนาดนี้แล้ว ทำไมทุกชาติไม่เอาไปใช้ จะได้เป็นประชาธิปไตยเหมือนกันทั่วโลก และย้อนคิดไปว่าเมื่อมันดีเลิศขนาดนี้ ทำไมไม่รู้จักใช้กันมาตั้งแต่สมัยเริ่มแรกของมนุษยชาติเลย

เมื่อหันมาดูเบื้องหลังของสุนทรพจน์ของประธานาธิบดีก็มีความสงสัยมากขึ้น กล่าวคือ มีผู้กล่าวว่าในราว 1927 ได้มีการพิมพ์ในไบเบิลที่แปลจากภาษาลาตินมาเป็นอังกฤษครั้งแรกว่า

“This Bible is for the “government of the people, for the people and by the people”²

และก่อนที่ประธานาธิบดีลินคอล์นจะไปกล่าวสุนทรพจน์นี้ มีผู้เอาข้อความมาให้ทำประธานาธิบดีว่า

“Democracy is direct self-government, over all the people, for all the people, by all the people”³

แต่เมื่อประธานาธิบดีกล่าวสุนทรพจน์ ดังนี้

“government of the people, by the people, for the people”⁴

นั่นคือมีการแก้ไขคำดังนี้

“Democracy is ~~direct self~~-government, over ~~all~~ the people, for ~~all~~ the people, by ~~all~~ the people

การแก้นี้มี การเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ กล่าวคือ

² John Wycliffe (พ.ศ. 1863-1927) เป็นศาสตราจารย์ด้านเทววิทยาที่มหาวิทยาลัยออกฟอร์ด ซึ่งเป็นผู้นำด้านการปฏิรูปโยวิพากษ์วิจารณ์อภิสิทธิ์และความหรูหราฟุ่มเฟือยของศาสนจักรในอังกฤษในสมัยนั้น ผลงานที่สำคัญคือการแปลคัมภีร์ Bible จากภาษา Vulgate (ภาษา Latin ที่ใช้ใน Bible ยุคนั้น) ขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ(ในสมัยนั้น) เพื่อให้สามัญชนสามารถอ่าน เข้าใจและเข้าถึง Bible ได้โดยได้เผยแพร่ใน พ.ศ. 1927 และเขาได้เสียชีวิตลงในปีนั้น ต่อมา ใน พ.ศ. 1958 องค์สันตะปาปา Martin V ได้ประกาศให้ John Wycliffe เป็นคนนอกศาสนา ให้ขุดศพขึ้นมาเผาและโปรยกระดูกลงแม่น้ำ และทำลายผลงานต่าง ๆ ของเขาเป็นของต้องห้าม และให้เผาทำลายสิ่งพิมพ์ของเขา; Wikipedia อ้างว่า คำกล่าวนี้ปรากฏในปฐมบทของคำแปลคัมภีร์ Bible ที่ ศาสตราจารย์ John Wycliffe แปลและเผยแพร่ โดย Wikipedia อ้างใน https://en.wikipedia.org/wiki/Gettysburg_Address. ซึ่งมีการกล่าวอ้างเช่นเดียวกัน ในที่หลายแห่งเช่น Brainyquotes, John Wycliffe, http://www.brainyquote.com/quotes/authors/j/john_wycliffe.html; Searchquotes, John Wycliffe, http://www.searchquotes.com/John_Wycliffe/Government/quotes/; Wikiquote, John Wycliffe, https://en.wikiquote.org/wiki/John_Wycliffe. แต่มีผู้ตั้งข้อสงสัยว่ายังไม่พบใน Bible ที่แปลโดย John Wycliffe ดูคำวิจารณ์ได้ที่ <http://www.volokh.com/posts/1233080986.shtml>

³ Herndon, William H. and Jesse W. Welk. *Abraham Lincoln: The True Story of A Great Life* New York: D. Appleton and Company, 1892. Vol II., p. 65 อ้างโดย Wikipedia, Gettysburg Address, https://en.wikipedia.org/wiki/Gettysburg_Address

⁴ Lincoln, Abraham, Gettysburg Address

- (ก) แก่จากคำว่า ประชาธิปไตยคือรัฐบาลที่ปกครองด้วยตนเองโดยตรง เป็นรัฐบาลเฉยๆ แปลว่าอาจจะไม่ใช่ โดยตรง ก็ได้
- (ข) ข้อความเดิมคือ รัฐบาลของประชาชนทั้งปวง โดยประชาชนทั้งปวง เพื่อประชาชนทั้งปวง คำดั้งเดิมว่า “ทั้งปวง” ก็ถูกตัดหมด แปลว่าอาจจะไม่ใช่เพื่อทุกคนก็ได้

จึงน่าจะพยายามดูต่อไปว่าแล้วประชาธิปไตยในอดีตคืออะไรกันแน่

ในรายงานนี้ จะกล่าวถึงการค้นคว้าในเวลาในจำกัดนี้ถึงร่องรอยทางประวัติศาสตร์ของการใช้หลักประชาธิปไตยในการปกครองบ้านเมือง ซึ่งพบว่าแท้จริงแล้ว สิ่งที่เราเรียกว่าประชาธิปไตยในอดีตอาจจะไม่ได้มีความหมายดังที่เราเข้าใจในปัจจุบัน

นับแต่ยุคโบราณ ในแต่ละชุมชนก็มีการปกครองกันในรูปแบบต่าง ๆ ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองหนึ่งที่ปรากฏตัวขึ้นเป็นครั้งแรกท่ามกลางระบอบการปกครองอื่น เช่น ระบอบการปกครองโดยราชวงศ์ สืบทอดกันทางสายโลหิต การปกครองแบบเผด็จการ (Dictator, Tyranny) ซึ่งเป็นการปกครองที่ได้มาโดยการยึดอำนาจ การปกครองโดยกลุ่มคณะ (Oligarchy) ซึ่งอาจจะสืบทอดกันโดยทางสายเลือดก็ดีหรือโดยผ่านการยึดอำนาจก็ดี

รูปแบบของประชาธิปไตยในปัจจุบันมีการอธิบายความหมายคำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) ในระบบอังกฤษ ไว้ว่าเป็น

“ระบบการปกครองที่ปกครอง โดยประชากรทั้งหมด หรือ โดยสมาชิกที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของรัฐนั้น โดยทั่วไปแล้วใช้อำนาจปกครองผ่านผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้ง เป็นต้นว่า ประชาธิปไตยโดยระบบสภา”⁵

“ประชาธิปไตย” อาจจะเป็นการปกครองโดยผู้แทน (representative government), การปกครองโดยผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง (elective government), การปกครองตามรัฐธรรมนูญ (constitutional government), การปกครองโดยประชาชนทั้งปวง (คือการที่ประชาชนเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่บริหารและผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติ (popular government), การปกครองโดยตนเอง (self-government), การปกครองโดยประชาชน (government by the people), การปกครองตนเอง (autonomy), หรือ สาธารณรัฐ (republic)]⁶

ความหมายที่สองคือ “การที่องค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่ถูกครอบงำโดยสมาชิกส่วนมากของกลุ่ม และมีการขยายความหมายคำว่า “ประชาธิปไตย” ไปถึงคำว่า ประชาธิปไตยในอุตสาหกรรม (การที่แรงงานมีส่วนร่วมในการครอบงำของอุตสาหกรรม)”⁷

คำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) ในระบบของอังกฤษนี้น่าจะมาจากภาษาฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษที่ 16 คำว่า “*démocratie*” ซึ่งมาจากภาษาลาตินในยุคปลายที่รับมาจากภาษากรีกคำว่า “*dēmokratia*” จาก

⁵ [http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/democracy?q=Democracy:](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/democracy?q=Democracy)

“A system of government by the whole population or all the eligible members of a state, typically through elected representatives: a system of parliamentary democracy”

⁶ อ้างแล้ว

⁷ [http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/democracy?q=Democracy:](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/democracy?q=Democracy)

“Control of an organization or group by the majority of its members: the intended extension of industrial democracy”

รากศัพท์ที่ว่า “*dēmos*” ซึ่งแปลว่า “ประชาชน” + คำว่า “*-kratia*” ซึ่งหมายความว่า “อำนาจ, ปกครอง”⁸ ดังนั้นคำว่า “*démocratie*” หรือ “*dēmokratia*” จึงหมายความว่า ปกครองโดยประชาชน

เมื่อหันมาทางสหรัฐอเมริกา จะเห็นว่า Black’s Law Dictionary อธิบายว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) คือ⁹

1. การปกครองโดยประชาชน ไม่ว่าจะโดยตรง หรือโดยผ่านผู้แทนที่ได้รับเลือกโดยประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบการปกครองที่ประชาชนทุกคนของประเทศสามารถออกเสียงเลือกผู้ใช้อำนาจปกครอง
2. ประเทศที่มีรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในประเทศนั้น
3. สถานะการหรือระบบซึ่งทุกคนเท่าเทียมกันและมีสิทธิออกเสียง และตัดสินใจ

คำว่า “Direct Democracy” หรือประชาธิปไตยทางตรง คือระบบประชาธิปไตยที่ประชาชนตัดสินใจทางนโยบายและกฎหมายโดยตรง ระบบนี้มีการกล่าวขานถึงในชื่ออื่น เช่น “true democracy”, “pure democracy” เป็นต้น¹⁰

ส่วนคำว่า “representatives democracy” หรือ “representative government” หรือ “ประชาธิปไตยผ่านผู้แทน”/“การปกครองผ่านผู้แทน” คือระบบประชาธิปไตยที่ประชาชนเลือกผู้แทนมาเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องกฎหมายและนโยบายแทนตน¹¹

ข้างต้นนี้เป็นความหมายในปัจจุบันของคำว่า ประชาธิปไตย

⁸ อังแล้ว

⁹ Black’s Law Dictionary, 10th Edition

“1. Government by the people, either directly or through representatives elected by the people; specif., a system of government in which every citizen of the country can vote to elect its government officials.

2. A country that has a government that has been elected by the people of the country.

3. A situation or system in which everyone is equal and has the right to vote, make decisions, etc. Cf. REPUBLIC.”
.....”

¹⁰ Black’s Law Dictionary

¹¹ Black’s Law Dictionary

ที่มาของประชาธิปไตย

เมโสโปเตเมีย อินเดีย และ Sparta

Gilgamesh ในพิพิธภัณฑ์ Louvre, Paris

แม้จะเป็นที่กล่าวกันโดยทั่วไปว่า ระบอบประชาธิปไตยเริ่มในกรีก แต่ก็มีนักวิชาการหลายท่านที่ค้นคว้าและกล่าวเสนอว่า ในสมัยโบราณนั้น นอกจากกรีกแล้วยังมีการใช้ระบอบประชาธิปไตยในเขตที่มีความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมที่อื่นด้วย เช่น

(ก) Thorkild Jacobsen (พ.ศ. 2447-2536) เสนอว่าในบริเวณ สุเมเรียน เมโสโปเตเมียโบราณ กษัตริย์โบราณในยุคหนึ่งเช่น Gilgamesh¹² ไม่มีอำนาจเบ็ดเสร็จ เพราะต้องหารือเรื่องที่สำคัญ ากับสภาที่ประกอบไปด้วยตัวแทนผู้อาวุโสและผู้ถืออาวุธจากเมืองต่าง ๆ จนกระทั่งในยุคหลังๆกษัตริย์ในบริเวณนี้จึงสามารถรวบรวมอำนาจได้เบ็ดเสร็จ¹³ และ

(ข) มักมีผู้กล่าวอ้างว่าในอินเดียสมัยพุทธกาลนั้น ศาकยะวงศ์ในแคว้นสักกะ แคว้นโกลิยะ แคว้นมัลละ และแคว้นเวสาลี (ของวงศ์ Licchavis) ก็มีการประชุมที่เข้าร่วมประชุมหารือกิจการต่าง ๆ ได้โดยเพศชายทั้งหมดทั้งมั่งมีและยากไร้¹⁴

ลักษณะของ “ประชาธิปไตย” ทั้งในสมัย Gilgamesh และในสมัยพุทธกาล ตามที่มีการตั้งข้อเสนอนั้น ดูจะเป็นลักษณะการ แบ่งอำนาจการปกครองระหว่างเจ้าผู้ครองแคว้นมากกว่าการปกครองโดยประชาชนจะมีสิทธิมีเสียงในการใช้อำนาจปกครอง อย่างไรก็ตามข้ออ้างถึงการใช้ระบอบประชาธิปไตยทั้งในอารยะธรรมสุเมเรียนโบราณ และในอินเดียโบราณนั้น ยังขาดบันทึกหลักฐานที่จะใช้ศึกษากล่าวอ้างได้อย่างหนักแน่น ดังนั้น นักวิชาการจึงยังนิยมที่จะให้เครดิตไปที่กรีกโบราณว่าเป็นแหล่งกำเนิดของระบอบประชาธิปไตย

ในยุคของของกรีกโบราณ ปรากฏมีระบอบการปกครองในรูปแบบต่าง ๆ เป็นร้อยรูปแบบที่นักวิชาการเรียกว่า “ประชาธิปไตย” กรีกในยุคนั้นประกอบไปด้วยชุมชนไม่น้อยกว่า 1,500 ชุมชนหรือเมือง กระจัดกระจายไปทั่วย่านเมดิเตอร์เรเนียนและทะเลดำ อำนาจการปกครองของชุมชนเหล่านี้อยู่ในมือของครอบครัวที่มีฐานะมั่งคั่ง

¹² Gilgamesh เป็นกษัตริย์ของสุเมเรียนเมื่อประมาณ ๕๓๕๙ ปีมาแล้ว (๒๘๐๐ ปีก่อนคริสตกาล) ตามตำนาน Epic of Gilgamesh

¹³ Wikipedia, History of Democracy, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_democracy

¹⁴ Wikipedia, History of Democracy, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_democracy

ในชุมชนนั้น ๆ ครอบครัวยุคนี้เรียกว่าราชวงศ์โดยจะสืบทอดอำนาจปกครองกันทางสายเลือด ในบางกรณีก็จะเรียกว่าผู้เผด็จการหากการสืบทอดอำนาจปกครองเป็นไปโดยการใช้กำลังยึดอำนาจ

Sparta

รูปสมมติของ LYCURGUS ที่สภาผู้แทนราษฎรสหรัฐอเมริกาถือเป็นหนึ่งใน 23 Law Givers ในโถงของของ สภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ

ระบอบการปกครองโบราณที่น่าสนใจระบอบหนึ่งปรากฏในข้อเขียน Great Rhetra¹⁵ ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นหนังสือฉบับแรกของโลก เชื่อว่าเขียนขึ้นตามการบอกกล่าวของ Lycurgus แห่งแคว้น Sparta เมื่อประมาณ 250 ปีก่อนพุทธกาล บรรยายถึงการปกครองของแคว้นนี้กรบเล็ก ๆ นี้ว่า อำนาจการปกครองของ Sparta แบ่งปันกันออกเป็นสี่ส่วน

ส่วนแรกให้กษัตริย์สองพระองค์ (diarchy) เป็นผู้ใช้อำนาจซึ่งกษัตริย์แต่ละพระองค์มาจากคนละสายเลือด ส่วนอำนาจการปกครองที่สองนั้นใช้โดยสภาผู้อาวุโสซึ่งทั้งสองกษัตริย์ (gerousia) เป็นสมาชิกด้วย ส่วนอำนาจการปกครองที่สามอยู่กับ ephors ซึ่งถือเป็นตัวแทนประชาชนมีหน้าที่ดูแลความประพฤติของกษัตริย์ และ

อำนาจการปกครองส่วนที่สี่อยู่กับ apella ซึ่งเป็นสภาของประชาชน คือสภาประชาชนที่ชาว Sparta ทุกคนที่อายุเกิน 20 สามารถเข้าประชุมและออกเสียงได้ ส่วนพวกที่ไม่ใช่ Spartan โดยสายเลือดไม่มีสิทธิทัดเทียมชาว Spartan

การมีสองกษัตริย์นี้เป็นการถ่วงอำนาจบริหารของผู้นำของชุมชนลง กษัตริย์ทั้งสองต้องใช้อำนาจทางกฎหมายเช่นการออกกฎหมายร่วมกับสภาผู้อาวุโส (เลือกตั้งจากผู้มีตำแหน่งหรือฐานะทางการเงินดีที่อายุเกิน 60 และจะอยู่ในตำแหน่งตลอดชีวิต) สภาของประชาชนคือสภาที่ชาว Sparta ทุกคนเป็นสมาชิก คือสภา apella นั้นจะเป็นผู้เลือกสมาชิกของสภาผู้อาวุโสและพิจารณาว่าจะรับกฎหมายที่เสนอโดยสภาผู้อาวุโสหรือไม่ และสภา apella หรือ สภาของประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งตัว ephors ทำคนมาดูแลความประพฤติของกษัตริย์และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจที่จะปลดกษัตริย์และเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ แต่ตัว ephors นี้ ดำรงตำแหน่งหนึ่งปีและไม่สามารถ

¹⁵ Wikipedia, Great Rhetra, https://en.wikipedia.org/wiki/Great_Rhetra

รับตำแหน่งซ้ำอีก Aristotle ตั้งข้อสังเกตว่าตำแหน่ง ephors นี้มีความสำคัญมากแต่มักจะตั้งจากผู้มีฐานะยากจน จึงทำให้สามารถตัดสินบนกันง่าย¹⁶

ระบอบการปกครองของ Sparta นี้อาจถือได้ว่าเป็นประชาธิปไตยในฝันอย่างหนึ่ง เพราะผู้ใช้อำนาจทางการเมืองที่แท้จริงคือชาว Spartan โดยใช้อำนาจบริหารโดยการออกคะแนนเสียงโดยตรงในสภา apella โดยเลือกตัวแทนขึ้นมาใช้อำนาจบริหารต่าง ๆ แทน เป็นระบอบ “representatives democracy” หรือ “representative government” หรือ “ประชาธิปไตยผ่านผู้แทน”/“การปกครองผ่านผู้แทน” และมีระบบตรวจสอบกันเองที่สามารถแม้แต่ที่จะถอดถอนและเนรเทศกษัตริย์ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดได้¹⁷ แต่ก็มีผู้แย้งว่าระบอบนี้ไม่ใช่ประชาธิปไตยในอุดมการณ์เพราะ ดังที่ Plutach¹⁸ บันทึกไว้ว่า ไม่มีชายใดสามารถใช้ชีวิตตามความประสงค์ของตนเองได้เพราะชายทุกคนต้องใช้ชีวิตในค่ายทหารหรือรับราชการอย่างหนึ่งอย่างใด¹⁹ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของชาว Sparta แม้จะแบ่งอำนาจการปกครองให้ก็ตาม

การที่ชาว Sparta มีสิทธิมีเสียงทางการเมืองล้าหน้าชาวเมืองโบราณอื่น ๆ เช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะการตอบแทนกับการเสียสละชีวิตและเลือดเนื้อของชายชาว Sparta ในการรบหรือรับราชการอื่น ๆ เพื่อความมั่นคงของแคว้นของตนตามที่ Plutach บรรยายไว้ จึงเป็นการต่างตอบแทน กล่าวคือ สิทธิทางการเมืองนี้เป็นของที่ได้มาเพื่อแลกกับการสละชีวิตเลือดเนื้อเพื่อคุ้มครองบ้านเมือง

ความเจริญของแคว้น Sparta นี้สิ้นสุดลงเมื่อแคว้น Macedon ซึ่งนำโดย Philip II กษัตริย์นักรบ (บิดาของ Alexander the Great และพระเจ้า Philip III) สามารถเข้ายึดครองอาณาจักรนี้ได้ ใน พ.ศ. 914

¹⁶ Wikipedia, History of Democracy, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_democracy

¹⁷ ตัวอย่างเช่นการถอดถอน กษัตริย์ ชื่อ Demaratus และให้ Leotychidas ขึ้นเป็นกษัตริย์แทน แต่ต่อมาก็เนรเทศ Leotychidas ออกไปจากแคว้น Spartan ในข้อหารับสินบน, ในภาพยนตร์เรื่อง 300 ซึ่งสร้างจากเกร็ดประวัติศาสตร์ของ Sparta ในสงคราม ผู้สร้างภาพยนตร์ ให้มีตัวละครคือทั้ง กษัตริย์ Demaratus และกษัตริย์ Leotychidas ปรากฏในภาพยนตร์ด้วย

¹⁸ Lucius Mestrius Plutarchus (พ.ศ. 589-663), นักประวัติศาสตร์กรีก

¹⁹ อ้างถึงข้อเขียนของ Plutach โดย Wikipedia, History of Democracy, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_democracy

กรีก

รูปสมมุติของ Solon ที่สภาผู้แทนราษฎรสหรัฐยกย่องเป็นหนึ่งใน 23 Law Givers
ในโถงของของ สภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ

ระบอบประชาธิปไตยของกรุงเอเธนส์ มีรากฐานมาจากร่างรัฐธรรมนูญโดย Solon ผู้มีชีวิตอยู่ระหว่าง 638-558 ปีก่อนคริสตกาล ซึ่ง 100 ปีต่อมา Cleisthenes (มาจากครอบครัวที่ทำการยึดอำนาจการปกครอง) ได้นำหลักการประชาธิปไตยในร่างรัฐธรรมนูญของ Solon ปรับปรุงใช้^{20,21,22}

ร่างรัฐธรรมนูญที่ Solon วางรากฐานไว้นั้นกำหนดให้ทดแทนการสืบทอดอำนาจปกครองทางสายเลือด โดยการใช้ประชาชนผู้ที่มีฐานะดีพอที่จะให้หรือบริจาคต่อความมั่นคงของชาติได้เป็นผู้ปกครองแทน โดยแบ่งประชาชนออกเป็นสี่กลุ่ม ประชาชนในแต่ละกลุ่มมีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสำหรับตำแหน่งสำคัญตามฐานะและความสามารถของตนในการให้หรือบริจาคต่อความมั่นคงทางทหาร กล่าวคือ

- กลุ่มที่มีฐานะดีในอันดับแรก เรียกว่า *Pentacosiomedimni* คือ ผู้ที่ส่งผลไม้ทั้งสดและแห้งได้ หรือสนับสนุนทรัพย์สินไม่น้อยกว่า 500 หน่วย ให้แก่การทหาร กลุ่มนี้จะต้องเข้ารับราชการเป็นทหารม้าด้วยโดยไม่รับค่าจ้าง
- กลุ่มที่มีฐานะดีในอันดับที่สอง เรียกว่า *Hippada Teluntas* คือ ผู้ที่ช่วยดูแลม้า หรือสนับสนุนทรัพย์สินไม่น้อยกว่า 300 หน่วย ให้แก่การทหาร กลุ่มนี้จะต้องเข้ารับราชการเป็นทหารม้าด้วยโดยไม่รับค่าจ้าง
- กลุ่มที่มีฐานะดีในอันดับที่สาม เรียกว่า *Zeugitae* คือ ผู้ที่สนับสนุนทรัพย์สินไม่น้อยกว่า 200 หน่วย ให้แก่การทหาร

²⁰ Cartledge, Paul, Professor, The Democratic Experiment, http://bbc.co.uk/history/ancientgreeks/greekdemocracy_01.shtml, Paul Cartledge is Professor of Greek History at the University of Cambridge. He is the author, co-author, editor and co-editor of 20 or so books, the latest being *Alexander the Great: The Hunt for a New Past* (Pan Macmillan, London, 2004).

²¹ Gill, N.S., Solon's Constitution Democracy Then and Now: The Rise of Democracy, <http://ancienthistory.about.com/od/democracy/a/solonconstituti.htm>

²² Wikipedia, Solonian Constitution, https://en.wikipedia.org/wiki/Solonian_Constitution

- กลุ่มที่เรียกว่า *Thetes* คือผู้ที่มีทรัพย์สินเพียงเล็กน้อย ไม่เพียงพอที่จะให้หรือบริจาคต่อความมั่นคงทางการทหาร กลุ่มนี้ไม่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง กลุ่มนี้จะต้องเข้ารับราชการเป็นทหารราบโดยได้รับค่าจ้าง

- ประชาชนชาว Athens ในแต่ละวาระจะมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งสำหรับตำแหน่งปกครองดังนี้
- (ก) ตำแหน่ง Treasurer (ผู้ดูแลการคลัง) สงวนไว้ให้ผู้มีฐานะดีในอันดับแรก (*Pentacosimedimni*) ให้เป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น
 - (ข) ตำแหน่ง Archons (ผู้พิพากษา Magistrates) หรือผู้พิทักษ์กฎหมาย ตำแหน่งนี้สงวนไว้ให้ผู้มีฐานะดีในสองอันดับแรกคือ *Pentacosimedimni* และ *Hippada Teluntas* ให้เป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น
 - (ค) ตำแหน่ง Financial Officers (เจ้าหน้าที่ทางการเงินต่างๆ) และ Boule (หรือสภา 400²³) สงวนไว้ให้ผู้มีฐานะดีในสามอันดับแรกคือ *Pentacosimedimni* และ *Hippada Teluntas* และ *Zeugitae* ให้เป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น
 - (ง) สมาชิกสภาเมือง Ekklesia เป็นสภาที่ทุกคนชั้นสามารถเข้าร่วมและลงคะแนนเสียงได้ (เชื่อกันว่า Solon เป็นผู้ริเริ่มให้ชนชั้น Thetes เข้าร่วมในสภาเมือง Ekklesia นี้)

แม้ว่า Solon จะได้รับการยกย่องมากมายว่าเป็นผู้ริเริ่มที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยที่พัฒนากันมาจนเป็นระบอบประชาธิปไตยที่รู้จักกันในปัจจุบัน แต่ Professor Cartledge ยังกล่าวว่าตัว Solon เองก็ไม่มีควมศรัทธาใน “อำนาจโดยประชาชน” (“people-power” คือ ประชาธิปไตย)²⁴

การโยงสิทธิการลงคะแนนเสียงทางการเมืองและอำนาจบริหารบ้านเมืองของรัฐต่าง ๆ มาเข้ากับชั้นวรรณะของพลเมืองที่จัดแบ่งตามความสามารถที่ประชาชนแต่ละรายจะสามารถสนับสนุนความมั่นคงของรัฐนั้น น่าจะมีสาเหตุจากการที่มีภัยจากสงครามสืบเนื่องกันมาตลอด แต่ลัทธิรัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างความมั่นคงของแต่ละรัฐของตนเองคล้ายคลึงกับของแคว้น Sparta ที่ตอบแทนให้ผู้เสียสละแก่บ้านเมืองมีสิทธิทางการเมือง

ผู้นำของชุมชนต่าง ๆ ก็คือผู้ที่มีกำลังหรือกองกำลังที่สามารถป้องกันตนเองและป้องกันชุมชนใกล้เคียงจากการรุกรานของกองกำลังอื่น ๆ ผู้นำที่มีกองกำลังนี้จึงกลายเป็นหัวหน้าชุมชน ซึ่งอาจสืบทอดต่อกันโดยสายเลือดหรือสมาชิกในชุมชนนั้นที่มีกำลังเก่งกล้ามากที่สุด

เมื่อชุมชนใหญ่ขึ้น อาจมีผู้นำทางทหารมากขึ้น ผู้นำทางทหารใดมีกองกำลังสามารถสนับสนุนผู้นำความมั่นคงของชุมชนหรือรัฐได้ก็จะมีสิทธิมีเสียงมากที่ผู้คนที่ต้องรับฟัง

แต่กองกำลัง การทหาร และกิจการเพื่อความมั่นคง เป็นของที่มีค่าใช้จ่ายและเป็นกิจกรรมราคาแพง ดังนั้น ประชาชนรายใดที่มีความสามารถทางเศรษฐกิจเพียงพอที่จะสนับสนุนความมั่นคงของรัฐของตนในทาง

²³ เลือกมา 100 คนจากแต่ละเมือง ในสี่เมือง. ต่อมาสภา 400 นี้ขยายตัวเป็น สภา 500 สภา 400 นี้กำหนดวาระหรือหัวข้อการประชุมของสภาเมือง Ekklesia ซึ่งมีส่วนในการแต่งตั้ง Archons เป็นผู้พิจารณาคำกล่าวหาที่มีผู้กล่าวหา Archons

²⁴ อ้างแล้ว

เศรษฐกิจ เช่นการสนับสนุนทางทรัพย์สิน อาวุธ หรือดูแลม้าให้แก่กองกำลังของรัฐ ผู้นำของรัฐหรือชุมชนนั้นต้องให้ความสำคัญแก่บุคคลดังกล่าวเป็นการต่างตอบแทน เช่น ให้สิทธิลงรับเลือกตั้งสำหรับตำแหน่งที่สำคัญ หรือออกเสียงทางการเมือง เพื่อจูงใจให้เขาสนับสนุนการปกครองของตน

มีฉะนั้นแล้ว ผู้ที่มีกำลังทางเศรษฐกิจที่ให้หรือบริจาคนั้นอาจจะเลิกสนับสนุนชุมชนนั้น ทำให้ชุมชนนั้นอ่อนแอลง หรือ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจเหล่านั้นอาจกลับไปสนับสนุนผู้นำชุมชนอื่น ทำให้ชุมชนอื่นแข็งแกร่งมากขึ้นก็ได้

ส่วนพวกที่ยากจนไม่สามารถจะสนับสนุนทางเศรษฐกิจได้ก็อาจสนับสนุนทางแรงงาน คือเข้าเป็นทหารราบ เป็นต้น

ระบอบประชาธิปไตยของเอเธนส์นี้ใช้กันอยู่ระยะสั้น ๆ ประมาณ 100 ปีเศษ ระบอบประชาธิปไตยนี้ก็หายไปเมื่อแคว้น Macedonia เข้ายึดครองอำนาจเหนือกรุงเอเธนส์ได้ในปี 322 ก่อนคริสตกาล โดย แคว้น Macedon ใช้ระบบการปกครองโดยหมู่คณะผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจ (Oligarchy) เป็นผู้กุมอำนาจการปกครอง²⁵

เป็นที่น่าสังเกตว่าแคว้น Macedonia คงจะเห็นระบอบประชาธิปไตยที่ใช้อยู่ทั้งใน เอเธนส์และ Sparta มีข้อบกพร่องไม่เหมาะสม จึงใช้ระบอบการปกครองอื่นแทน

หลังจากนั้น ระบอบการปกครองของกรีกถูกพัฒนากันไปหลายรูปแบบ จนเข้าสู่ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเรื่อยมาจนถึง พ.ศ. 2405 ได้ล้มล้างระบอบนี้และเริ่มใช้รัฐธรรมนูญโดยมีพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญใน พ.ศ. 2407 โดยให้ชายชาวกรีกลงคะแนนเสียงทางการเมือง และด้วยเหตุผลที่ไม่ปรากฏ กรีกไม่ได้ให้หญิงชาวกรีกมีสิทธิออกเสียงทางการเมืองจนถึง พ.ศ. 2473 หญิงชาวกรีกจึงมีสิทธิลงคะแนนเสียงทางการเมืองระดับท้องถิ่น และสามารถลงคะแนนเสียงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนได้ใน พ.ศ. 2495 หลังจากที่หญิงไทยสามารถออกเสียงทางการเมืองถึง 20 ปี²⁶ ในที่สุดในปี พ.ศ. 2510 เกิดการปฏิวัติและยกเลิกระบอบกษัตริย์โดยเปลี่ยนไปใช้ระบอบสาธารณรัฐแทน

ในเอเชีย อาฟริกา และยุโรปมีระบอบการปกครองหลายรูปแบบ ปรากฏว่าระบอบที่นิยมกันมากในยุคสมัยโบราณ คือ ระบอบกษัตริย์ที่มีการสืบทอดอำนาจการปกครองทางสายเลือด

ระบอบของชุมชนในเยอรมนีในสมัยโบราณจะแตกต่างจากรัฐอื่นที่นิยมตั้งผู้จากผู้ที่ป็นวีระบุรุษมากกว่าที่จะตั้งจากสามัญชนหรือตั้งโดยสายเลือด และในแถบสแกนดิเนเวีย ก็ปรากฏมีพิธีกรรมที่ประชุมชายผู้ถืออาวุธเป็นครั้งคราวเพื่อถกกันหรือรับทราบกฎกติกาใหม่ที่น่าเสนอโดยผู้²⁷ ซึ่งนักวิชาการตั้งข้อสังเกตกันว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการแบ่งอำนาจการปกครอง

เมื่อความมั่งคั่งเกิดขึ้นในแต่ละชุมชนในยุโรป ก็มีการพัฒนาการปกครองขึ้นเป็นการปกครองโดยคณะ (Oligarchy) ซึ่งจะสรรหาผู้นำมาปกครองแต่ละชุมชนนั้น ซึ่งหลาย ๆ ชุมชนอาจจะรวมตัวขึ้นเพื่อสวามิภักดิ์ต่อผู้มีกำลังมากกว่าซึ่งก็เกิดเป็นระบบ Feudal หรือ เจ้าผู้ครองนครหรือแคว้น และหลาย ๆ นครหรือแคว้นก็สวามิภักดิ์ต่อ กษัตริย์ผู้มีกำลังเข้มแข็งกว่า กษัตริย์หลาย ๆ พระองค์ก็อาจจะไปสวามิภักดิ์ต่อจักรพรรดิผู้มีกำลังเข้มแข็ง

²⁵ Bamber Gascoigne, History of Democracy,

<http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?groupid=2632&HistoryID=ac42>rack=pthc>

²⁶ Wikipedia, Universal Suffrage, https://en.wikipedia.org/wiki/Universal_suffrage

²⁷ Gascoigne, อ้างแล้ว

กว่า²⁸ ในการพัฒนาคุณภาพคนกว่าปีเศษนี้ ปรากฏว่าโดยทั่วไปแล้วระบบเจ้าครองนครและกษัตริย์ปรากฏแพร่หลายกันมากกว่าระบอบประชาธิปไตย

ในคริสต์ศตวรรษที่ 12 เป็นต้นมา กษัตริย์ต่าง ๆ ในยุโรปรวมทั้งอังกฤษเริ่มพัฒนาระบบที่ปรึกษาของกษัตริย์ซึ่งแต่เดิมประกอบด้วยขุนนางเจ้าครองแคว้นเท่านั้น ให้ขยายรวมถึงผู้ที่ไม่ใช่ขุนนาง โดยเลือกมาจากแคว้นหรืออำเภอต่าง ๆ ที่ร่ำรวย ซึ่งสามัญชนที่ร่ำรวยเหล่านี้นับเป็น ฐานันดรที่สาม (เดิมมีสองฐานันดร คือ ฐานันดรชนชั้นปกครอง และ ฐานันดรพระ)²⁹ การที่กษัตริย์ต้องตั้งฐานันดรที่สามเข้ามาสู่สภาที่ปรึกษานี้ เป็นเพราะกษัตริย์เริ่มต้องอาศัยความสนับสนุนทางการเงินมากขึ้น

เมื่อเกิดปรากฏการณ์การใช้ Magna Carta (พ.ศ. 1758) การใช้อำนาจของกษัตริย์อังกฤษก็เริ่มถูกกำกับและจำกัดขอบเขตมากขึ้น ต่อมาสถาบันรัฐสภาในอังกฤษมีการประชุมบ่อยขึ้นตามลำดับ และมีความมั่นคงขึ้นอย่างสืบเนื่อง จนเป็นสถานที่ที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองของชุมชนต่าง ๆ กษัตริย์แต่งตั้งขุนนางเข้าประชุมในสภาหนึ่ง ส่วนอีกสภาหนึ่งเป็นผู้แทนที่มาจากชุมชน โดยที่พระเจ้า Edward I (พ.ศ. 1782-1850) ประสงค์ให้ผู้แทนจากชุมชนมีอำนาจที่จะทำการตกลง (ส่วนใหญ่เป็นการตกลงที่จะจ่ายเงิน) แทนชุมชนของตนได้ ซึ่งต่อมาสภาของผู้แทนจากชุมชนนี้กลายมาเป็น House of Commons ซึ่งจะมีอิทธิพลมากที่สุด

ต่อมาเมื่อสถาบันกษัตริย์ในสมัยพระเจ้า Charles I ขัดแย้งกับสภาอังกฤษอย่างรุนแรงจนเกิดสงครามกลางเมืองขึ้น และฝ่ายรัฐสภาอังกฤษเป็นผู้ชนะ จึงประหารพระเจ้า Charles I ใน พ.ศ. 2192 และเลิกล้มระบอบกษัตริย์ไป ในช่วง 11 ปีที่อังกฤษถูกปกครองโดยระบอบรัฐสภา (น่าจะเป็นระบอบสาธารณรัฐ) นั้น ไม่มีการพัฒนาทางด้านการให้อำนาจหรือสิทธิทางการเมืองแก่ประชาชนแต่อย่างใด เมื่อผู้นำของรัฐสภาฝ่ายทหาร (Oliver Cromwell) ตาย จน พ.ศ. 2203 จึงได้เริ่มระบอบกษัตริย์ใหม่โดยเชิญพระเจ้า Charles II ขึ้นเป็นกษัตริย์ จากนั้น เป็นต้นมา ก็มีการจำกัดอำนาจต่าง ๆ ของสถาบันกษัตริย์ในอังกฤษ

ระบบรัฐสภาของอังกฤษมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ จนเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในรัสเซียถูกล้มเลิก ประกอบกับอังกฤษสูญเสียทรัพยากรและประชากรไปเป็นจำนวนมาก รัฐบาลเกรงว่าจะเกิดความไม่พอใจจนเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ จึงเพื่อให้ประชากรและทหารผ่านศึกลดความไม่พอใจโดยการออกกฎหมาย³⁰ ใน พ.ศ. 2461 เพื่อให้ชายชาวอังกฤษมีสิทธิออกเสียงทางการเมืองได้ และเพื่อตอบแทนในการที่สตรีเพศมีส่วนร่วมในการสงครามในสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยการประจําการในแนวหน้าเช่น เป็นนางพยาบาล หรือเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตกระสุน รัฐสภาอังกฤษจึงออกกฎหมายให้สตรีเพศที่มีอายุครบ 30 ปีออกเสียงลงคะแนนทางการเมืองได้ และต่อมาในปี พ.ศ. 2471 (ก่อนปฏิวัติในประเทศไทย พ.ศ. 2475 เพียง 4 ปี) จึงออกกฎหมายให้สตรีเพศในอังกฤษมีสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษเพศในการออกเสียงทางการเมือง³¹

เห็นได้ว่าประชาธิปไตยในอังกฤษเองพึ่งให้สิทธิชายออกเสียงได้ ในสมัยเมื่อร้อยปีมานี้เองเพื่อตอบแทนการเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตในสงคราม และต้องรออีกถึงสิบปีจึงให้หญิงชาวอังกฤษมีสิทธิออกเสียงทางการเมืองทัดเทียมกับผู้ชาย

²⁸ Gascoigne, อ้างแล้ว

²⁹ Historyworld, <http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?groupid=2640&HistoryID=ac42&track=pthc>

³⁰ Representation of the People Act 1918

³¹ Representation of the People (Equal Franchise) Act 1928 (18 & 19 Geo. 5 c. 12)

หลังจากที่อเมริกาเป็นอาณานิคมภายใต้การปกครองของอังกฤษมาเป็นเวลาร่วมร้อยปี ชาวอาณานิคมอเมริกันเริ่มไม่พอใจระบบการควบคุมผลประโยชน์โดยอังกฤษโดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีโดยรัฐสภาอังกฤษโดยที่อาณานิคมอเมริกันไม่มีผู้แทนของตนในสภาอังกฤษ ในที่สุดอเมริกาประกาศอิสรภาพแยกตัวออกจากการเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษในปี พ.ศ. 2319) อเมริกาก็เริ่มรวบรวมรัฐต่าง ๆ และสร้างสรรค์เป็น สหรัฐ (Federation) ขึ้นจนสามารถประกาศรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาขึ้นในพ.ศ. 2331 ซึ่งเป็นการวางรากฐานระบอบประชาธิปไตยแบบใหม่ขึ้น เป็นที่สังเกตว่ารัฐธรรมนูญสหรัฐฉบับนี้ไม่ได้กำหนดว่าให้ใครมีสิทธิออกเสียงทางการเมือง โดยปล่อยให้แต่ละมลรัฐกำหนดกันเองว่าในรัฐนั้น ๆ จะให้ผู้อยู่ใดมีสิทธิออกเสียงทางการเมืองบ้าง ซึ่งปรากฏว่า ในช่วงแรกของสหรัฐอเมริกานั้น กฎหมายในมลรัฐต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกาให้สิทธิการลงคะแนนเสียงทางการเมืองแก่ชายผิวขาวที่มีฐานะดีเป็นเจ้าของที่ดินเท่านั้น(ซึ่งมีจำนวนประมาณร้อยละ 6 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของสหรัฐในสมัยนั้นเท่านั้น)³² ไม่ได้ให้สิทธิในการลงคะแนนเสียงทางการเมืองแก่ ทาสและสตรี จนหลังจากสงครามกลางเมืองอันนองเลือดในสหรัฐอเมริกาจนได้มีการปลดปล่อยทาสทั้งหมดแล้ว จึงได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับที่ 15 ให้สิทธิทุกเชื้อชาติ(รวมทั้งอดีตทาส) ในการออกคะแนนเสียงทางการเมือง³³ แต่รัฐธรรมนูญดังกล่าวก็ยังไม่ให้สิทธิลงคะแนนเสียงทางการเมืองแก่สตรีเพศ จึงเป็นเรื่องของแต่ละมลรัฐที่จะกำหนดว่าจะให้สิทธิแก่สตรีอเมริกันในมลรัฐนั้นมีสิทธิลงคะแนนเสียงทางการเมืองหรือไม่ ซึ่งมีหลายมลรัฐไม่ให้สิทธิการลงคะแนนเสียงทางการเมืองแก่สตรี หลังจากการเรียกร้องต่อสู้ของสตรีเพศเพื่อสิทธิลงคะแนนเสียงทางการเมืองมีต่อเนื่องกันมาอันยาวนาน ในที่สุดผลของการที่สตรีเพศในสหรัฐอเมริกาได้เข้าร่วมในการสนับสนุนกิจการสงครามโลกครั้งที่ 1³⁴ รัฐสภาของสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2463 แก้ไขรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา ครั้งที่ 19 ให้สตรีเพศชาวอเมริกันมีสิทธิลงคะแนนเสียงทางการเมือง³⁵ จะเห็นได้ว่าในจิตวิญญาณของชาวอเมริกันเอง เมื่อเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบอาณานิคมของอังกฤษมาเป็นประชาธิปไตย ประชาธิปไตยของอเมริกาไม่ได้ให้ชาวอเมริกันทุกคนมีสิทธิทางการเมืองที่เท่าเทียมกัน ในเบื้องต้นสิทธิการออกเสียงทางการเมืองตกอยู่ในมือของคนผิวขาวที่เป็นเจ้าของที่ดินเท่านั้นเพื่อรักษารฐานอำนาจไว้ จนถึงพ.ศ. 2383 นักการเมืองภายใต้แรงกดดันของประชาชนผิวขาวซึ่งมีจำนวนมากกว่าจึงยอมออกกฎหมายให้ชาวผิวขาวทุกคนไม่ว่าจะมีที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่ก็ตามจึงมีสิทธิลงคะแนนเสียงทางการเมืองได้ แต่ก็ยังมีการกีดกันคนผิวดำจากกิจกรรมทางการเมือง

หลายมลรัฐออกกฎหมายระดับมลรัฐ (นิยมเรียกกันว่า Jim Crow Laws³⁶) ซึ่งแบ่งแยกผิวออกจากผิวขาวรวมตลอดทั้งการกีดกันสิทธิการออกเสียงของคนผิวดำที่มีฐานะทางการเงินต่ำกว่า เช่น ผู้ที่จะออกเสียงทางการเมืองจะต้องจ่ายค่าภาษีการออกเสียง (Poll Taxes³⁷) หรือผู้ที่จะออกเสียงทางการเมืองต้องผ่านการสอบ

³² Wikipedia, Universal Suffrage, https://en.wikipedia.org/wiki/Universal_suffrage

³³ U.S. Constitution, Amendment 15:

“ 1. The right of citizens of the United States to vote shall not be denied or abridged by the United States or by any State on account of race, color, or previous condition of servitude.”

³⁴ Mount, Steve, U.S. Constitution, available at <http://www.usconstitution.net/constamnotes.html#Am19>

³⁵ U.S. Constitution, Amendment 19:

“The right of citizens of the United States to vote shall not be denied or abridged by the United States or by any State on account of sex.”

³⁶ Wikipedia, Jim Crow Laws, https://en.wikipedia.org/wiki/Jim_Crow_laws

³⁷ Wikipedia, Poll Taxes, [https://en.wikipedia.org/wiki/Poll_tax_\(United_States\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Poll_tax_(United_States))

ว่าอ่านออกเขียนได้เพียงใด (Literacy Test³⁸) หรือสอบความรู้รอบตัว ดังนี้เป็นการออกแบบมาเพื่อจำกัดสิทธิคนที่มีฐานะทางการเงินอ่อนแอ หรือด้อยการศึกษา จนรัฐสภาสหรัฐอเมริกาออกกฎหมาย Voting Rights Act³⁹ มีผลใช้บังคับตั้งแต่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2508 นี้เองเพื่อให้คนผิวดำทุกคนสามารถลงคะแนนเสียงทางการเมืองได้

ในฝรั่งเศส หลังจากการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมายาวนาน เมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจอันเป็นผลมาจากค่าใช้จ่ายทางสงครามเจ็ดปีของฝรั่งเศส นำไปสู่การขึ้นภาษีซึ่งทำให้ประชาชนทั้งยากดีมีจนและศาสนจักร ต่างไม่พอใจอย่างรุนแรง ในขณะที่พระเจ้าหลุยส์ที่ 16 แห่งราชวงศ์ Bourbon ไม่ชำนาญในการบริหารบ้านเมือง จึงเกิดการกระทบกระทั่งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2332 จนเป็นเหตุให้เกิดการล้มล้างระบอบกษัตริย์อย่างสิ้นเชิง และเปลี่ยนระบอบการปกครองไปสู่ระบบสาธารณรัฐครั้งที่หนึ่งใน พ.ศ. 2335

แต่ระบบสาธารณรัฐดังกล่าวไม่เป็นที่นิยม ในพ.ศ. 2342 Napoleon Bonaparte นายทหารผู้หนึ่งจึงทำการยึดอำนาจ ตั้งตนเองเป็น Consul (ตำแหน่งของผู้นำของสาธารณรัฐ) ร่วมกับอีกสองท่าน⁴⁰ เนื่องจากมีการลอบปลงชีวิตต่อชีวิตของ Napoleon Bonaparte หลายครั้ง จึงเกิดการกริ่งเกรงว่า หาก Napoleon Bonaparte เสียชีวิตไปแล้ว จะมีปัญหาไม่แน่นอนว่าใครจะมาเป็นผู้นำคนต่อไปของฝรั่งเศส ไม่แน่ว่าจะกลับกลายเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชปกครองโดยราชวงศ์ Bourbon อย่างเดิมอีก หรือ จะกลายเป็นเป็นสาธารณรัฐที่มีผู้นำที่โหดร้าย หรือจะกลายเป็นระบอบเผด็จการทหารโดยนายทหารที่ประชาชนไม่รู้จัก ทำให้เสถียรภาพทางการเมืองหวั่นไหว อนาคตทางการเมืองการปกครองของฝรั่งเศสไม่แน่นอน Joseph Fouché ผู้เป็นรัฐมนตรีกระทรวงตำรวจในขณะนั้นของ Napoleon Bonaparte จึงแนะนำเพื่อให้การสืบทอดอำนาจเป็นไปอย่างเรียบร้อยและราบรื่น ให้เขาเปลี่ยนระบอบการปกครองจากสาธารณรัฐมาเป็นการสืบทอดอำนาจการปกครองของเขาทางสายโลหิต นั่นคือให้ขึ้นครองราชย์โดยตั้งราชวงศ์ใหม่ของฝรั่งเศส Napoleon Bonaparte ก็ยอมตามนั้นโดยขึ้นเป็นองค์จักรพรรดิโดยเข้าพิธีบรมราชาภิเษกใน พ.ศ. 2347 และให้กำหนดว่า Napoleon Bonaparte ขึ้นครองราชย์โดยอาศัยอำนาจของประชาชน⁴¹ โดยจะไม่ยอมเป็นสมมติเทพเหมือนราชวงศ์อื่น ๆ⁴²

เมื่อ Napoleon แพ้สงครามใน พ.ศ. 2358 ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ภายใต้รัฐธรรมนูญถูกนำกลับมาใช้อีกจนถึง พ.ศ. 2391 ประเทศฝรั่งเศสก็กลายเป็นสาธารณรัฐใหม่เป็นครั้งที่สอง แต่ประธานาธิบดีฝรั่งเศสคือ Louis-Napoleon Bonaparte ก็สถาปนาตนเองขึ้นเป็นองค์จักรพรรดิใน พ.ศ. 2395 จนถึงปี พ.ศ. 2413 เมื่อแพ้สงคราม องค์จักรพรรดิจึงถูกถอดถอน และฝรั่งเศสก็กลายเป็นสาธารณรัฐเป็นครั้งที่สามจนถึงปัจจุบันนี้⁴³

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในการเป็นสาธารณรัฐของฝรั่งเศสนี้ ฝรั่งเศสพึงให้สิทธิแก่สตรีเพศชาวฝรั่งเศสในการลงคะแนนเสียงทางการเมืองใน พ.ศ. 2487 (หลังจากสตรีเพศของไทยมีสิทธิลงคะแนนเสียงทางการเมืองตามรัฐ

³⁸ Wikipedia, Literacy Test, https://en.wikipedia.org/wiki/Literacy_test

³⁹ Public Law 89-110; 79 Stat. 437

⁴⁰ อีกสองท่านนั้นคือ Emmanuel Joseph Sieyes และ Roger Ducos แต่ในเดือนต่อมา ได้เปลี่ยนสองท่านนี้เป็น Jean Jacques Regis de Cambaceres และ Charles-Francois Lebrun

⁴¹ Wikipedia, French Consulate, https://en.wikipedia.org/wiki/French_Consulate

⁴² Wikipedia, Monarchy, <https://en.wikipedia.org/wiki/Monarchy>

⁴³ Wikipedia, France, https://en.wikipedia.org/wiki/France#Contemporary_period_.281814.E2.80.93present.29

ธรรมไทย พ.ศ. 2475 อยู่หลายปี)⁴⁴ และฝรั่งเศสก็เพิ่งให้สิทธิแก่ชาวมุสลิมดั้งเดิม ใน French Algeria ที่จะลงคะแนนเสียงทางการเมือง ในพ.ศ. 2501 นี้เอง⁴⁵

การแปรเปลี่ยนจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบสาธารณรัฐของฝรั่งเศสนั้นไม่ได้เป็นไปโดยง่าย เห็นได้ว่าในยุคแรกๆ ชาวฝรั่งเศสพร้อมที่กลับไปใช้ระบอบกษัตริย์หรือจักรพรรดิแทนระบอบสาธารณรัฐได้หลายครั้ง คงจะเป็นเพราะแนวโน้มของประชาชนในสมัยนั้นในทางยุโรปมีความคุ้นเคยกับระบอบกษัตริย์ซึ่งมีความแน่นอนคาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าจะเป็นผู้นำคนถัดไป มาเป็นเวลายาวนานมาก

อย่างไรก็ตาม การล้มล้างระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชของฝรั่งเศสนั้นก็ก่อให้เกิดแรงกระเพื่อมอย่างรุนแรงในยุโรป ทำให้เห็นตัวอย่างว่าประเทศสามารถอยู่รอดได้ภายใต้ระบอบการปกครองอื่น

ก่อนที่เกิดสงครามโลกครั้งแรคนั้น มีการประเมินว่า ในยุโรปมีราชวงศ์ต่าง ๆ ที่ปกครองโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชอยู่มากมาย เป็นต้นว่า⁴⁶ ราชวงศ์ Romanovs แห่งรัสเซีย, ราชวงศ์ Wied-Neuwied แห่ง Albania, ราชวงศ์ Habsburg-Lorraine แห่ง Austria, ราชวงศ์ Saxe-Coburg and Gotha แห่ง Belgium, ราชวงศ์ Saxe-Coburg and Gotha-Kohary แห่ง Bulgaria, ราชวงศ์ Glücksburg แห่ง Denmark, ราชวงศ์ Hohenzollern แห่ง Germany และ Prussia, ราชวงศ์ Wittelsbach แห่งแคว้น Bavaria, ราชวงศ์ Wettin แห่งแคว้น Saxony, ราชวงศ์ Württemberg แห่งแคว้น Württemberg, ราชวงศ์ Zähringen แห่งแคว้น Baden, ราชวงศ์ Hesse-Darmstadt แห่งแคว้น Hesse and by Rhine, ราชวงศ์ Mecklenburg-Schwerin แห่งแคว้น Mecklenburg-Schwerin, ราชวงศ์ Mecklenburg-Strelitz แห่งแคว้น Mecklenburg-Strelitz, ราชวงศ์ Holstein-Gottorp แห่งแคว้น Oldenburg, ราชวงศ์ Saxe-Weimar-Eisenach แห่งแคว้น Saxe-Weimar-Eisenach, ราชวงศ์ Ascania แห่งแคว้น Anhalt, ราชวงศ์ Hanover แห่งแคว้น Brunswick, ราชวงศ์ Wettin แห่งแคว้น Saxe-Altenburg., ราชวงศ์ Saxe-Coburg and Gotha แห่งแคว้น Saxe-Coburg and Gotha, ราชวงศ์ Saxe-Meiningen แห่งแคว้น Saxe-Meiningen, ราชวงศ์ Lippe แห่งแคว้น Lippe, ราชวงศ์ Reuss of Greiz แห่งแคว้น Reuss of Greiz, ราชวงศ์ Reuss Younger Line แห่งแคว้น Reuss Younger Line, ราชวงศ์ Schaumburg-Lippe แห่งแคว้น Schaumburg-Lippe, ราชวงศ์ Schwarzburg แห่งแคว้น Schwarzburg-Rudolstadt and Schwarzburg-Sondershausen, ราชวงศ์ Waldeck and Pyrmont แห่งแคว้น Waldeck and Pyrmont, ราชวงศ์ Glücksburg แห่ง Greece, ราชวงศ์ Savoy แห่ง Italy, ราชวงศ์ Liechtenstein แห่งแคว้น Liechtenstein, ราชวงศ์ Nassau-Weilburg แห่ง Luxembourg, ราชวงศ์ Grimaldi แห่ง Monaco, ราชวงศ์ Petrović-Njegoš แห่ง Montenegro, ราชวงศ์ Orange-Nassau แห่งแคว้น The Netherlands, ราชวงศ์ Glücksburg แห่งแคว้น Norway, ราชวงศ์ Osmanli แห่ง Ottoman, ราชวงศ์ Hohenzollern-Sigmaringen แห่ง Romania, ราชวงศ์ Karadžević แห่ง Serbia, ราชวงศ์ Bourbon แห่ง Spain, ราชวงศ์ Bernadotte แห่ง Sweden, ราชวงศ์ Windsor (ใช้ชื่อนี้ตั้งแต่ พ.ศ. 2460, ก่อนหน้านั้นใช้ชื่อว่า Saxe-Coburg and Gotha) แห่งสหราชอาณาจักรอังกฤษ

⁴⁴ Wikipedia, Woman's Suffrage, https://en.wikipedia.org/wiki/Women%27s_suffrage#France

⁴⁵ Wikipedia, Woman's Suffrage, อ้างแล้ว

⁴⁶ Deven, Monarchs at the start of World War 1, <http://www.unofficialroyalty.com/monarchs-at-the-start-of-world-war-i-in-1914/>

หลังการพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่หนึ่งใน พ.ศ. 2461 จักรวรรดิเยอรมนีเป็นประเทศหนึ่งที่มีความเสียหายจากสงครามอย่างหนักทั้งสูญเสียดินแดนจำนวนมาก และสูญเสียประชากรจากสงครามนี้ ตลอดจนเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองในรัสเซียจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชของราชวงศ์ Romanovs ไปเป็นระบอบโซเชี่ยลลิสต์ แนวความคิดของการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองในจักรวรรดิเยอรมันซึ่งเป็นที่กำเนิดของ Karl Marx ผู้ริเริ่มระบอบโซเชี่ยลลิสต์ที่นำไปใช้ในรัสเซียเป็นแห่งแรกก็เริ่มทวีความรุนแรงขึ้น เมื่อตอนปลายของสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเมื่อเกิดความไม่สงบจากทหารเรือที่ขัดคำสั่งของรัฐบาลกลางในเยอรมนีใน พ.ศ.2461 ความไม่สงบจึงลุกลามไปในจักรวรรดิเยอรมันจนเป็นการปฏิวัติ เลิกล้มราชวงศ์ Hapsburg ที่ปกครองจักรวรรดิตลอดจนราชวงศ์อื่น ๆ ในจักรวรรดิเยอรมัน โดยรวมประเทศเข้าเป็นสาธารณรัฐแทน โดยที่ผู้ที่ผ่านศึกสงครามรับใช้ประเทศมาก็เรียกร้องสิทธิและบทบาทในทางการเมืองบ้าง และประกาศใช้รัฐธรรมนูญขึ้นใน พ.ศ. 2462 ซึ่งก็ให้สิทธิแก่สตรีเพศเยอรมันในการลงคะแนนเสียงทางการเมืองด้วย⁴⁷

เมื่อเยอรมนีแพ้สงครามโลกครั้งที่ 1 และมีการทำสนธิสัญญาเพื่อสันติภาพที่กรุงแวร์ซายส์ ซึ่งลงโทษเยอรมนีโดยการกำหนดค่าปรับจำนวนมากเป็นการทำลายเศรษฐกิจของเยอรมนีโดยสิ้นเชิง ในเวลาเดียวกันก็หันมาใช้ระบอบการเลือกตั้ง ก็เกิดปรากฏการณ์ใหม่ขึ้นในเยอรมนี นั่นคือ นักการเมืองที่มีวาทะศิลป์เป็นเลิศย่อมสามารถจูงใจคนให้คล้อยตามและสนับสนุนตนได้ ประกอบกับการใช้วิธีการ Populist สร้างกระแสนิยมหรือสร้างศัตรูขึ้นในมโนภาพของประชาชน เช่น สนธิสัญญาแวร์ซายส์เป็นต้นเหตุของการล่มสลายทางเศรษฐกิจ ขาวยิวเป็นตัวร้ายที่กัดกินประเทศ ฯลฯ ชาวเยอรมันจึงพร้อมใจกันเชื่อในสิ่งที่ตนอยากเชื่ออยู่แล้วโดยเลือก ฮิตเลอร์ขึ้นเป็นผู้นำ ซึ่งในที่สุดก็นำยุโรปไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 2

ในการนี้ ปรากฏมีการนำวิธีการ Populist โดยนักการเมืองในระบอบการปกครองที่มีการเลือกตั้งหลายครั้งด้วยกัน เช่นใช้รัฐสวัสดิการในทางหาเสียงโดยไม่สร้างสรรค์ หรือสร้างความเกรงกลัวใน “ศัตรูของประชาชน” หรือ “ภัยต่อความมั่นคง” เพียงเพื่อแสวงหาความยั่งยืนของอำนาจทางการเมืองของตนโดยไม่มีผลตอบแทนต่อชาติบ้านเมืองจากการใช้จ่ายเหล่านั้น

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ปรากฏว่าระบอบการปกครองแบบกษัตริย์ได้รับความกระทบกระเทือนถูกล้มเลิกหรือด้อยอำนาจลงไปมาก และผู้ชนะสงครามที่สำคัญที่เหลืออยู่ก็แบ่งเป็นสองค่ายใหญ่ ค่ายแรกคือ อังกฤษ-สหรัฐ ซึ่งใช้ระบอบเลือกตั้งตามแนวประชาธิปไตย อีกค่ายคือรัสเซีย-จีนซึ่งใช้ระบอบคอมมิวนิสต์ ผู้ชนะสงครามทั้งสองค่ายใหญ่จึงใช้อิทธิพลของตนหว่านล้อมหรือบังคับประเทศต่างในค่ายของตนให้เชื่อว่าระบอบของตนดีที่สุด กล่าวคือกลุ่มประเทศในค่ายโลกเสรีจะต้องมีการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะ เป็นแบบรัฐสภาโดยมีพระมหากษัตริย์ หรือแบบประธานาธิบดีก็ดี ส่วนประเทศในค่ายโซเชี่ยลลิสต์หรือคอมมิวนิสต์จะต้องใช้ระบอบโซเชี่ยลลิสต์คอมมิวนิสต์จึงจะดี

ระบอบการปกครองอื่น ๆ จึงเริ่มเลือนหายไปจากเวทีการเมืองในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองนี้

เมื่อสหภาพรัสเซียล่มสลายใน พ.ศ. 2534 ประเทศในโลกเสรีมีความเชื่อมั่นมากขึ้นว่าระบอบประชาธิปไตยน่าจะเป็นระบอบการปกครองที่ดี (ที่สุด) และนำพาบ้านเมืองไปสู่ความมั่งคั่งได้

จนเมื่อเกิดการรวมตัวของประเทศในยุโรปขึ้นเป็น European Union โดยมีความมุ่งหวังสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ และต่อมาได้ให้ ข้าราชการประจำ เป็นผู้กำหนดนโยบายบางประการของ EU เพื่อให้การกำหนด

⁴⁷ Wikipedia, Woman's Suffrage, https://en.wikipedia.org/wiki/Women%27s_suffrage#Germany

นโยบายเป็นไปเพื่อประโยชน์ของ EU โดยไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของนักการเมืองที่มาจากพรรคการเมืองที่เลือกตั้ง ในขณะที่นักการเมืองก็เกรงว่านโยบายเหล่านั้นจะกระทบกระเทือนถึงผลประโยชน์ของพลเมืองในแต่ละประเทศผู้ไม่สามารถถอดถอนข้าราชการประจำนั้นได้

ในขณะเดียวกัน ระบบสภาของ EU ให้หนึ่งประเทศสมาชิกมีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ก็มีนักการเมืองแย้งว่า ในขณะที่มีการรับประเทศสมาชิกที่ไม่สร้างสรรค์รายได้ให้แก่ EU โดยที่ประเทศไม่สร้างสรรค์เหล่านี้จะออกเสียงเพื่อนำเงินออกไปใช้จ่ายอย่างไม่สร้างสรรค์

จนในที่สุด นักการเมืองอังกฤษก็สร้างประเด็นขึ้นว่า เนื่องจากข้าราชการของ EU มีเสรีภาพในการเดินทางและทำมาหากินในประเทศใดก็ได้ ทำให้มีชาวต่างประเทศที่รัฐสวัสดิการของตนอ่อนแอ ย้ายเข้ามาอยู่ในอังกฤษเพื่อรับสวัสดิการแต่อย่างเดียวโดยไม่ทำงานเพื่อเสียภาษีให้อังกฤษ และคนเหล่านี้ย้ายเข้ามาแย่งงานชาวอังกฤษในขณะที่ตลาดงานของอังกฤษอยู่ในสภาพอ่อนแอ และการที่ชาวอังกฤษผู้มีสิทธิออกเสียงทางการเมืองไม่สามารถจะแสดงความไม่พอใจต่อผู้กำหนดนโยบายของ EU ในกรุง Brussel ได้ เสมือนว่าชาวอังกฤษสูญเสียอำนาจอธิปไตยไปแล้ว ในที่สุดก็นำไปสู่การทำประชามติว่าควรจะออกจาก EU หรือไม่

ผลการลงประชามติคือ ผู้มีสิทธิลงคะแนนจำนวนเพียงร้อยละ 37.47 ของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดลงมติว่าควรออกจาก EU นั่นคือ การออกเสียงของผู้มีสิทธิลงคะแนนจำนวนเพียงร้อยละ 37.47 ของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ผูกพันและกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนอีกร้อยละ 62.53 ของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด

ในเวลาเดียวปรากฏที่เศรษฐกิจของประเทศจีนที่ใช้ระบอบคอมมิวนิสต์นั้นมีความเจริญมั่นคงอย่างต่อเนื่องมาตลอดนั้น ทำให้นักวิชาการในโลกเสรีเกิดคำถามขึ้นในใจว่า ถ้าระบอบคอมมิวนิสต์สร้างเศรษฐกิจให้รุ่งเรืองได้ เศรษฐกิจของประเทศในระบอบประชาธิปไตยอาจจะไม่ใช่เป็นเป็นระบอบเดียวที่จะเป็นพระเอกอีกต่อไป หรือจะต้องมีการปรับปรุงระบอบประชาธิปไตยให้ดีกว่านี้

สรุป

เมื่อดูย้อนหลังไปแล้วจะพบว่า หลักสำคัญของประชาธิปไตยนั้นมีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนในตนเองกล่าวคือ เป็นการปกครองโดยเสียงข้างมาก ซึ่งเสียงข้างมากเป็นคนยากจน ซึ่งในบางประเทศระดับพื้นฐานการเงินและการศึกษาของประชากรยังแตกต่างกันมาก จึงต่างมุ่งหวังผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผลการลงคะแนนก็อาจก่อความแตกแยกทั้งในด้านเศรษฐกิจโดยรวมและความสามัคคีได้ กรณี BREXIT ก็เป็นกรณีตัวอย่างหนึ่ง

ในขณะที่นักการเมืองที่ชาญฉลาดอาจใช้การหาเสียงแบบ Populist โดยการสร้างความกลัวหรือสร้างผู้ร้าย เช่น อิตาลีก็เกิดมาจากการเลือกตั้ง เปรองก็ใช้วิธีเดียวกันในอาเจนตินา ชาวเซ็กก็ใช้วิธีเดียวกันในเวเนซุเอล่า ประชาธิปไตยในอดีต เนื่องจากสังคมยังเล็กชาวเมืองสามารถมองเห็นได้ว่าใครดีใครเด่น ตัดสินใจได้ แม่นยำว่าควรจะเลือกใคร อย่างเช่นในสแกนดิเนเวียเขาเลือกวีรบุรุษ ผู้มีผลงานการเป็นวีรบุรุษเป็นที่ประจักษ์ มาเป็นผู้นำ

ในปัจจุบันสังคมกว้างใหญ่ขึ้น ผู้มีสิทธิออกเสียงจะไม่ได้เห็นได้เองว่าใครเป็นผู้มีความสามารถในการบริหาร ดังนั้น คนที่หาเสียงเก่งคือคนที่พูดเก่ง หรือหาเสียงเก่ง แต่คนพูดเก่งหรือหาเสียงเก่งไม่ได้เป็นคนที่บริหารเก่งเสมอไป และการที่คนเหล่านี้ต้องหาเสียงมา นักการเมืองก็ยอมเป็นหนี้บุญคุณผู้ให้การสนับสนุนด้านการหาเสียง การบริหารราชการแผ่นดินของเขาจึงอาจจะเป็นในด้านตอบแทนผู้มีพระคุณ จึงเป็นหนทางไปสู่ระบบอุปถัมภ์อย่างไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ การสร้างระบบอุปถัมภ์ nepotism ขึ้น ซึ่งนำไปสู่ระบบอื่น ๆ ที่เลวร้ายลง

อีกประการหนึ่ง การเลือกตั้งผู้นำนั้น หลายครั้งจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผัน ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าผู้สืบทอดอำนาจจะเป็นใคร เกิดความไม่แน่นอนทางธุรกิจเพราะนโยบายรัฐอาจจะเปลี่ยนไปมา

ในกรณีของ Brexit จะเห็นได้ว่าเพราะกลไกของการลงคะแนนเสียง พลเมืองเพียง 37.47% จึงสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนทั้ง 100% ได้

จากสถิติที่ได้แสดงใน Chart ประชากรต่าง ๆ นิยมและเชื่อมั่นในระบบพรรคการเมือง ระบบการเลือกตั้ง และการทำงานของรัฐบาลทั้งในสหรัฐอเมริกาและ EU น้อยลงตามลำดับ ระบบประชาธิปไตยจึงอาจจะถึงเวลาที่จะต้องพิจารณาศึกษาปรับปรุงเพื่อให้ดีขึ้น

บรรณานุกรม

Brainyquotes, John Wycliffe, available:

http://www.brainyquote.com/quotes/authors/j/john_wycliffe.html

Cartledge, Paul, Professor, The Democratic Experiment, available:

http://bbc.co.uk/history/ancientgreeks/greekdemocracy_01.shtml, Paul Cartledge is Professor of Greek History at the University of Cambridge. He is the author, co-author, editor and co-editor of 20 or so books, the latest being *Alexander the Great: The Hunt for a New Past* (Pan Macmillan, London, 2004).

Garner, Bryan A., Black's Law Dictionary, 10th Edition, 2014, Thompson Reuters

Gascoigne, Bamber, History of Democracy, available:

<http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?groupid=2632&HistoryID=ac42>rack=pthc>

Gill, N.S., Solon's Constitution Democracy Then and Now: The Rise of Democracy, available:

<http://ancienthistory.about.com/od/democracy/a/solonconstituti.htm>

Herndon, William H. and Jesse W. Welk. *Abraham Lincoln: The True Story of A Great Life* New

York: D. Appleton and Company, 1892. Vol II., p. 65 อ้างโดย Wikipedia, Gettysburg Address,

available: https://en.wikipedia.org/wiki/Gettysburg_Address

Historyworld, available:

<http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?groupid=2640&HistoryID=ac42>rack=pthc>

<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/democracy?q=Democracy>

Representation of the People Act 1918

Representation of the People (Equal Franchise) Act 1928 (18 & 19 Geo. 5 c. 12)

Searchquotes, John Wycliffe, available

http://www.searchquotes.com/John_Wycliffe/Government/quotes/

Wikipedia, Great Rhetra, available: https://en.wikipedia.org/wiki/Great_Rhetra

Wikipedia, History of Democracy, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_democracy

Wikipedia, Woman's Suffrage, available:

https://en.wikipedia.org/wiki/Women%27s_suffrage#France

Deven, Monarchs at the start of World War 1, available:

<http://www.unofficialroyalty.com/monarchs-at-the-start-of-world-war-i-in-1914/>

Wikipedia, Solonian Constitution, available: https://en.wikipedia.org/wiki/Solonian_Constitution

Wikipedia, Woman's Suffrage, available:

https://en.wikipedia.org/wiki/Women%27s_suffrage#Germany

Wikipedia, French Consulate, available: https://en.wikipedia.org/wiki/French_Consulate
Wikipedia, Monarchy, available: <https://en.wikipedia.org/wiki/Monarchy>
Wikipedia, France,
available:https://en.wikipedia.org/wiki/France#Contemporary_period_.281914.E2.80.93present.29
¹Wikipedia, Universal Suffrage, available: https://en.wikipedia.org/wiki/Universal_suffrage
U.S. Constitution, Amendment 15
U.S. Constitution, Amendment 19
Mount, Steve, U.S. Constitution, available:
<http://www.usconstitution.net/constamnotes.html#Am19>
Wikipedia, Jim Crow Laws, available: https://en.wikipedia.org/wiki/Jim_Crow_laws
Wikipedia, Poll Taxes, available: [https://en.wikipedia.org/wiki/Poll_tax_\(United_States\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Poll_tax_(United_States))
Wikipedia, Literacy Test, available: https://en.wikipedia.org/wiki/Literacy_test
Wikipedia, Gettysburg Address, available: https://en.wikipedia.org/wiki/Gettysburg_Address.
Wikiquote, John Wycliffe, available: https://en.wikiquote.org/wiki/John_Wycliffe.
<http://www.volokh.com/posts/1233080986.shtml>
World Justice Project, 2015, **World Justice Project Rule of Law Index® 2015** [on line],
available: <Http://www.worldjusticeproject.org> [2016, April 16]. (สารสนเทศจาก World Wide Web)
World Justice Project, 2015, **World Justice Project Open Government Index® 2015** [on line],
available: <Http://www.worldjusticeproject.org> [2016, April 16]. (สารสนเทศจาก World Wide Web)]